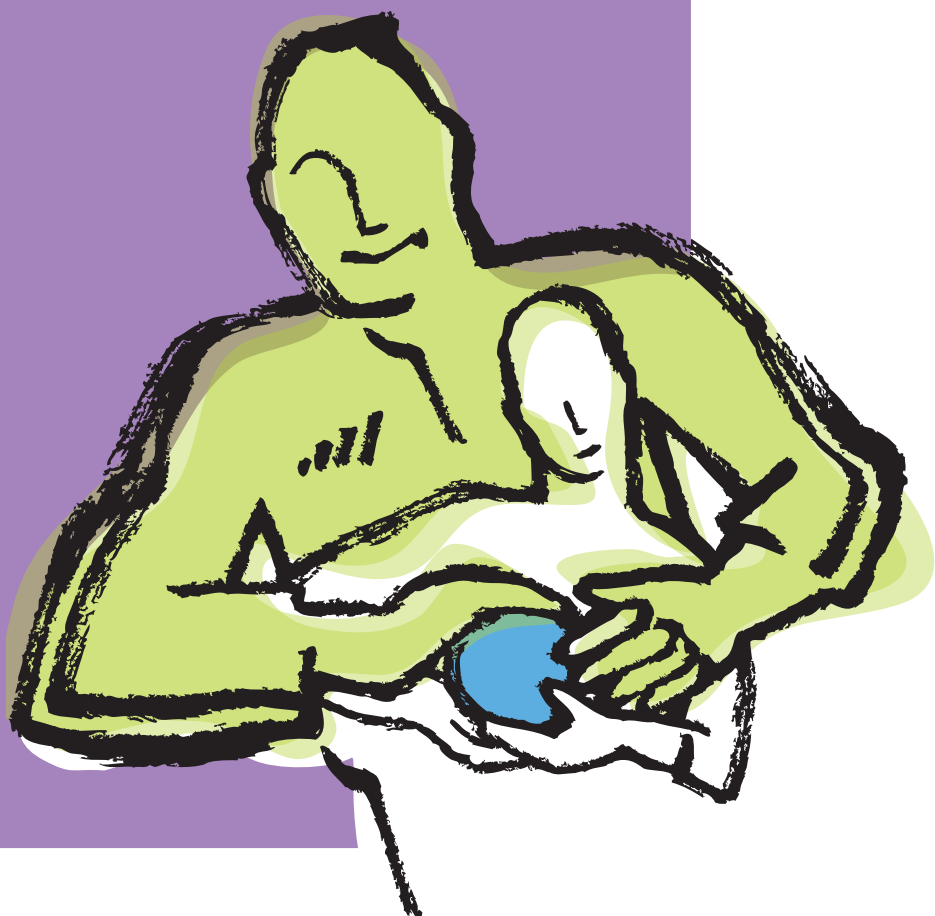

Informatie voor bestuurders

Seksuele intimidatie in de sport

Wat is het?
Hoe herkent u het?
Wat kunt u doen?

*'Ze ging met plezier naar de trainingen
en kwam altijd enthousiast thuis.
Ineens wilde ze niet meer. Ze gedroeg zich
stil en teruggetrokken en werd kwaad als wij
vonden dat ze toch moest gaan.'*

Als bestuurder wil je de zaken binnen je sportvereniging goed op orde hebben. De zorg voor een veilige omgeving is daarin essentieel. Je wilt immers een situatie scheppen waarin sporters kunnen groeien en bloeien. Maatregelen nemen om seksuele intimidatie te voorkomen hoort daarbij. En voorbereid zijn om adequaat om te gaan met de gevolgen, als het toch gebeurt. Jaarlijks komen verschillende zaken van seksuele intimidatie voor in de sport. Sommige zaken blijven alleen in een kleine kring van direct betrokkenen bekend. Echter steeds vaker is er een risico op publiciteit voor het slachtoffer, de sportvereniging, het verenigingsbestuur, de sportbond en de sport in het algemeen. Het heeft vaak ingrijpende gevolgen voor zowel de slachtoffers als de sportomgeving. Voor de sport geldt dat we iedere zaak van seksuele intimidatie er een teveel vinden! De sport moet alle mogelijke maatregelen gebruiken om seksuele intimidatie te voorkomen.

**Kijk, zo en zo gaat het
al beter, voel je wel?**

Stap 1 Zet het onderwerp op de agenda

Stap 1 gaat om bewustwording: seksueel misbruik kan ook in jouw sportvereniging plaatsvinden. Als bestuur heb je de taak om de kans hierop zo klein mogelijk te maken. Daarom is het belangrijk het onderwerp op de agenda te zetten.

Stap 2 Maak een risicoanalyse

Een belangrijke stap bij de preventie van seksuele intimidatie is het maken van een risicoanalyse. Bij een risicoanalyse gaat het erom te kijken wie wanneer en waar in de gelegenheid is grensoverschrijdend

7 stappen: de toolkit voor sportverenigingen beschrijft ze in detail.

Download de toolkit via www.NOCNSF.nl, kies onderwerp Seksuele Intimidatie.

gedrag te vertonen en wie wanneer en waar kwetsbaar is voor seksueel misbruik. Bewustzijn van het bestuur en vrijwilligers en de cultuur van de organisatie zijn daarbij ook belangrijk.

Stap 3 Stel omgangsregels op met je leden

Binnen sportverenigingen heb je te maken met intimiteit. Bij veel activiteiten is er sprake van lichamelijk contact. Gedacht kan worden aan het stoeien, in kleine ruimten vertoeven en het douchen in gemeenschappelijke ruimten. Het actief hanteren en uitdragen van omgangsregels helpt om overschrijding van grenzen te voorkomen.

Stap 4 Besteed aandacht aan de 'Gedragsregels begeleiders in de sport'

Omgangsregels kunnen gezien worden als algemene uitgangspunten voor gedrag. In de sport is de relatie tussen de trainer en de sporter erg belangrijk. Daarom heeft de georganiseerde sport gedragsregels vastgesteld, gericht op trainers, coaches, kaderleden etc. (verder in de tekst begeleider genoemd). De gedragsregels maken deel uit van het Tuchtreglement van de sportbond. Ze geven aan waar de grenzen liggen in het contact tussen begeleider en sporter.

Stap 5 Stel een Vertrouwenscontactpersoon (VCP) aan

Wat is een VCP? De VCP is binnen de sportvereniging het eerste aanspreekpunt voor iedereen die te maken heeft met seksuele intimidatie of ander ongewenst gedrag en hier met iemand over wil praten. De VCP is beschikbaar voor iedereen die opmerkingen of vragen hierover heeft of die over een concreet incident een gesprek wil met de sportvereniging. De VCP is er voor sporters, ouders van sporters, toeschouwers, kaderleden, vrijwilligers, bestuur, etc.

Stap 6 Bepaal hoe om te gaan met aanstellingen van vrijwilligers

Het is raadzaam om nieuwe vrijwilligers te screenen. Zedendelinquenten herken je niet aan hun uiterlijk. Vaak zijn het heel voorkomende en aardige mensen die zich binnen korte tijd onmisbaar weten te maken. Het is bekend dat plegers van seksuele intimidatie situaties opzoeken waarin makkelijk contact gelegd kan worden met minderjarigen. Daarbij maken ze gebruik van de welwillendheid en het vertrouwen binnen een sportvereniging. Denk bij screenen aan:

- Kennismakingsgesprek
- Referenties checken
- Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)
- Gedragsregels ondertekenen
- Bevragen registratiesysteem seksuele intimidatie

Stap 7 Informeer betrokkenen over het beleid

Informeer iedereen die betrokken is bij je sportvereniging over het beleid omtrent seksuele intimidatie en de preventie daarvan. Zorg dat het voltallige kader de gemaakte afspraken kent. Stel ook leden en ouders op de hoogte. Betrek ze waar mogelijk in de besluitvorming en zorg uiteindelijk voor heldere voorlichting over de noodzaak van preventief beleid.

'Hij ging na het trainen altijd even met de trainer mee naar huis om iets te drinken. Ik heb me vaak afgevraagd of dat wel goed was.'

Snel afdrogen, zometeen nabespreking!

Gedragsregels begeleiders in de sport

1. Veilige omgeving De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de sporter zich veilig kan voelen.

2. Waardigheid De begeleider onthoudt zich ervan de sporter te bejegenen op een wijze die de sporter in zijn waardigheid aantast én verder in het privé-leven van de sporter door te dringen dan nodig is in het kader van de sportbeoefening.

3. Seksuele intimidatie De begeleider onthoudt zich van elke vorm van (machts)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de sporter.

4. Seksueel misbruik Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de begeleider en de jeugdige sporter tot zestien jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

5. Aanraking De begeleider mag de sporter niet op een zodanige wijze aanraken dat de sporter en/of de begeleider deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.

6. Intimiteiten De begeleider onthoudt zich van (verbale) seksueel getinte intimiteiten via welk communicatiemiddel dan ook.

7. Privéruimte De begeleider zal tijdens training(sstages), wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en met de ruimte waarin de sporter zich bevindt, zoals de kleed- of hotelkamer.

8. Bescherming De begeleider heeft de plicht - voor zover in zijn vermogen ligt - de sporter te beschermen tegen schade en (machts)misbruik als gevolg van seksuele intimidatie. Daar waar bekend of geregeld is wie de belangen van de (jeugdige) sporter behartigt, is de begeleider verplicht met deze personen of instanties samen te werken opdat zij hun werk goed kunnen uitoefenen.

9. Tegenprestaties De begeleider zal de sporter geen (im)materiële vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling tegenprestaties te vragen. Ook de begeleider aanvaardt geen financiële beloning of geschenken van de sporter die in onevenredige verhouding tot de gebruikelijke dan wel afgesproken honorering staan.

10. Naleving De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels worden nageleefd door iedereen die bij de sporter is betrokken. Indien de begeleider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragsregels zal hij de daartoe noodzakelijke actie(s) ondernemen.

11. Verantwoordelijkheid In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

Informatiemateriaal

Er zijn verschillende folders (jeugd, sporters, trainers en ouders) beschikbaar om leden te informeren over grensoverschrijdend (seksueel) gedrag en de gedragsregels die voor iedereen gelden in de sport. Deze folders zijn gratis te bestellen via NOC*NSF.

'Help, het is mis!'

Op elk moment kun je als bestuur een melding of klacht over grensoverschrijdend gedrag of seksuele intimidatie krijgen. Soms zal het via de VCP lopen, maar het is ook mogelijk dat het je via via ter ore komt of dat een slachtoffer direct bij een bestuurslid aanklopt. In de toolkit staat het uitgebreide stappenplan dat je doorloopt in deze situatie! Daarnaast kun je altijd de hulplijn bellen of de VCP van jouw bond.

Toolkit voor sportverenigingen

Download PDF,
A4, 30 pag's
via www.NOCNSF.nl,
onderwerp Seksuele Intimidatie

Toolkit Beleid Seksuele Intimidatie voor verenigingen
Een uitgave van de sportbonden en NOC*NSF - januari 2012

Wat is seksuele intimidatie?

Onder seksuele intimidatie verstaan we: enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

Hulplijn: 0900 202 5590

De NOC*NSF hulplijn seksuele intimidatie in de sport is op werkdagen bereikbaar van 8 tot 22 uur en op zaterdag van 12 tot 16 uur. Het telefoonnummer is 0900 202 5590 (10 cent per minuut). Vanuit het buitenland: +31 630 621 707.

Vragen?

Voor vragen over het beleid tegen seksuele intimidatie in de sport kunt u contact opnemen met: NOC*NSF, afdeling Sportparticipatie, telefoon 026-4834742.

*'Toen de computer eens aan stond
met haar Hyves nog open zag ik
dat haar trainer online was.
Ik zocht er helaas niets achter.'*

Colofon

Een uitgave van de sportbonden en NOC*NSF

Productie: Click Communicatie · Utrecht

Illustraties: Studio-N · 's-Hertogenbosch

Drukwerk: Van Druenen · Geldrop